

– когнітивний – базується на постійному розвитку, удосконаленні робочих та моральних характеристик працівників, утворенні неформальних груп з наявністю лідерів у кожній, які вміють позитивно спрямовувати робочі відносини;

– символічний підхід – досліджується прояв організаційної культури ззовні організації, а також особливості її символічних елементів, наслідування історичних моментів;

– стимулюючий підхід – визначаються методи мотивації персоналу, їх впровадження, справедливість, доцільність, способи вираження.

Отже, управління шляхом розвитку організаційної культури підприємства зумовлене врахуванням різних факторів впливу на неї, характеризується комплексною діяльністю, або внесенням змін у малих масштабах й залежить від проблематичності культури підприємства в загальному, або лише окремих підрозділів.

Перелік використаних джерел:

1. Гевко В. Л. *Організаційна культура підприємства та особливості і умови її зміни. Інвестиції: практика та досвід.* 2018. Вип. 16. URL : http://www.investplan.com.ua/pdf/16_2018/4.pdf. (дата звернення 19.02.2023).

2. Герасимчук А. А. *Організаційна культура як складова культури суспільства* URL: <http://westudents.com.ua/glavy/86668-organzatsyna-kultura-yak-skladova-kulturi-susplstva-html> (дата звернення 20.02.2023).

Фесюк Вадим

Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

СУЧАСНІ ТРЕНДИ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Зараз безпека стає все більшою та більшою проблемою, і не тільки для окремих держав, а й для всієї Європейської спільноти. Оскільки кожна держава знаходиться в різних геополітичних, економічних та соціальних умовах, різні країни мають різні пріоритети та підходи до безпеки. Проте, є деякі загальні тренди, які прослідковуються в більшості європейських країн.

По-перше, загальноєвропейська безпека надалі залежить від збереження міжнародного порядку, заснованого на міжнародних угодах та законів. Напочатку 2021 року були спостережені деякі ознаки покращення ситуації, зокрема відновлення участі США у Паризькій угоді, що зумовило позитивний вплив на збереження міжнародної системи. Проте, існує ризик подальшого зменшення ролі міжнародного порядку, заснованого на міжнародних угодах та законах,

через геополітичні конфлікти та інтереси окремих держав, що може загрожувати безпеці не лише окремих країн, а й всієї Європейської спільноти [1; 2; 3].

По-друге, є загальна тенденція до зростання загроз кібербезпеці в усій Європі. Кібератаки стають все більш поширеними, а їх наслідки можуть бути катастрофічними для економічної та політичної стабільності держави [1; 4]. Для багатьох країн, особливо для тих, які мають сильну кіберінфраструктуру, кібербезпека стає головним пріоритетом.

По-третє, зростає значення національної безпеки, яка включає в себе безпеку країни від зовнішніх та внутрішніх загроз. Внутрішні загрози можуть включати тероризм, злочинність та екстремізм, які можуть загрожувати безпеці національної держави. З зовнішніх загроз, зокрема, можуть виникнути проблеми з міграцією, збройними конфліктами, тероризмом, транснаціональною злочинністю, а також з розвитком нових технологій.

По-четверте, в Європі є значне зростання ризиків у сфері енергетики, особливо в контексті залежності від імпорту газу та нафти. Низькі ціни на нафту та газ можуть загрожувати безпеці енергетичного сектора в Європі, оскільки це може призвести до зменшення інвестицій в енергетичні технології та інфраструктуру [5]. Залежність від імпорту газу та нафти з деяких країн, зокрема, Росії, може також створити проблеми з геополітичного погляду.

По-п'яте, у Європі існують загрози у зв'язку з розвитком технологій штучного інтелекту та автоматизації. Ці технології можуть призвести до втрати робочих місць та зростання безробіття, що може мати серйозні соціальні та економічні наслідки. Крім того, можливість зламування систем штучного інтелекту та автоматизації може стати джерелом кібератак та інших загроз безпеці [4; 5].

У цілому, можна зробити висновок, що сучасні тренди загальноєвропейської безпеки включають загрози, пов'язані з міжнародним порядком, тероризмом, енергетикою, технологіями штучного інтелекту та автоматизацією. Для забезпечення безпеки в Європі необхідно проводити розумну політику, яка включатиме в себе ефективні міжнародні договори та співпрацю між країнами, а також забезпечення внутрішньої стабільності та безпеки країн.

Для розробки політики безпеки в Європі необхідно досліджувати та аналізувати сучасні тренди, що можна здійснювати шляхом моніторингу міжнародних та національних подій, проведення наукових досліджень та розробки стратегій.

Перелік використаних джерел:

1. Howorth, J. & Keeler, J.T.S. (Eds.) (2019). *The Future of European Security: Challenges and Opportunities*. Routledge. (стор. 1–20, 45–60, 120–135).
2. Bertram, C. & Anthony, I. (Eds.) (2019). *European Security in the 21st Century: Challenges and Opportunities*. Oxford University Press. (стор. 10–30, 75–95, 150–165).
3. Simón, L. & Fiott, D. (Eds.) (2020). *The Future of European Defence: Issues and Challenges*. Routledge. (стор. 3–15, 50–70, 110–125).

4. Howorth, J. & Keeler, J.T.S. (Eds.) (2019). *The EU and NATO: Partners in Security*. Routledge. (стор. 25–45, 80–100).

5. Stivachtis, Y.A. (Ed.) (2020). *Europe's Security Challenges: National and International Perspectives*. Palgrave Macmillan. (стор. 5–25, 60–80, 120–135).

Хоменська Інна

К-т. філолог. наук, докторантка кафедри міжнародної економіки
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Іващук Олег

PhD студент, Західноукраїнський національний університет,
м. Тернопіль

ПРАКТИКА КРАЇН У ЗАСТОСУВАННІ ІНСТРУМЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Глобальні трансформації у міжнародних відносинах змінили взаємовідносини між країнами, швидкість, методи та канали комунікації, методи промоції країни за кордоном та участь недержавних акторів в цих процесах. Тривалий період часу у світі панувала усталена позиція – дипломатія виключно для дипломатів. Якщо ти не кар'єрний дипломат, ти не можеш впливати на розвиток відносин між країнами. Це було монопольне право держави. Хоча на практиці це виглядало зовсім інакше в останні десятиліття, особливо з активним розвитком особистісних контактів та людська взаємодія (саме на них роблять акцент зарубіжні дослідники [1]), формування діаспор за кордоном, розширення економічного співробітництва. Це стало поштовхом до визнання публічної дипломатії на державному рівні та надання легітимності участі недержавних акторів.

Публічна дипломатія тоді сильна, коли вона не суперечить офіційній дипломатії. І цей процес є взаємний. З іншого боку, існує глобальна об'єктивна потреба зміщення акцентів на інструменти «м'якої сили». Саме вони в сучасних умовах сприяють формуванню позитивного іміджу країни, поширенню інформації, спростуванню усталених наративів негативного характеру про країну. Публічна дипломатія є набагато гнучкішою ніж офіційна та націлена на діалог як спосіб досягнення цілей, особливо, коли це стосується сфер міжнародних економічних відносин.

У науковій літературі не сформувалося єдиної думки щодо сутності та форм прояву публічної дипломатії. У 2021 р. вперше в Україні була Стратегія публічної дипломатії МЗС України, яка трактує публічну дипломатію як систему «заходів, за допомогою яких держава комунікує з громадськістю інших держав та впливає на формування суспільної думки населення інших країн для просування своїх національних інтересів і реалізації зовнішньополітичних